

גידוד עוסף חברון

בשביל
יהודה
יחד

פק"ל שקוקה

המקומות הכי יפים בגזרת יהודה שאתם חייבים
לבקר בהם עם פק"ל קבה או שקוקה ואנשים טובים

קחו אותי לשם

שקשוקת יהודה

אביעד ארבל'סי, רס"ר מטבח החטיבה

מצרכים (ל-2-4 מנות):

- 3 כפות שמן
- 1 בצל בינוני, קצוץ
- 2-3 עגבניות בינוניות, קצוצות
- 3 שיני שום, קצוצות
- 1 פלפל חריף (אופציונלי), פרוס לעיגולים
- 1 רסק עגבניות
- 1 כף סוכר
- חצי כוס מים (או לפי הצורך לסמיכות הרצויה)
- מלח, פלפל שחור, שום גבישי
- 4 ביצים

אופן ההכנה:

1. מחממים את השמן במחבת על אש בינונית.
2. מוסיפים את הבצל, העגבניות והשום ומטגנים עד שמתרכך קצת.
3. אוהבים חריף? הוסיפו עכשיו את עיגולי הפלפל החריף (אם הוספתם, כדאי לוותר על הפלפל השחור בהמשך).
4. מוסיפים את רסק העגבניות והסוכר, מערבבים היטב, ואז מוסיפים מים עד שהרוטב מגיע לסמיכות הרצויה.
5. מנמיכים את האש, מתבלים במלח, פלפל ושום לפי הטעם.
6. יוצרים שקעים קטנים בעזרת כף ויוצקים בהם כל ביצה בנפרד.
7. מכסים את המחבת ומבשלים על אש נמוכה כ-10-15 דקות, עד שהביצים עשויות לטעמכם. שימו לב שהשקשוקה לא נשרפת.

בתיאבון!

מתי פעם אחרונה אכלתם ענבים בני 2,000 שנה?
אולי הם בכלל היו של בר כוכבא?
בפארק הגתות על יד תלם, בקרוב זה יהיה אפשרי

הכל התחיל לפני כמה שנים, כשרבש"ץ תלם ישי משה יצא לסייר מחוץ לגדר היישוב. הוא ראה משהו מוזר בקרקע, סוג של אבן מסותתת, והחל לחפור עם הידיים. **לאחר כמה דקות מאומצות של חפירה הוא הבין שמדובר במתקן חקלאי עתיק.** הוא הזמין את חבריו מהיישוב כדי לעזור לו לחפור. יחד הם חפרו כשני מטרים של אדמה. התגלתה שם **גת לדריכת ענבים**, עם בור שיקוע, ובור לאיסוף היין. הגת מתוארכת לסוף התקופה הרומית - תחילת התקופה הביזנטית (**לפני כ-1800 שנה**).

"אתה חייב לבוא לראות!" שמע אביתר ליכטמן, מורה דרך שגר בתלם. היה זה שלושה שבועות אחרי שסיימו לחפור את הגת. אביתר הגיע במהירות לגת העתיקה, ולעיניו נגלה דבר שהוא לא ציפה לו.

הם ראו עלים חדשים של גפן מתחילים לצמוח מתוך בור השיקוע. **גפן בת 2,000 שנה החלה לצמוח ולהוציא עלים חדשים!**
אביתר ראה את הגפן והתרגש מאוד, הוא החל לדמיין את המורדים במרד בר כוכבא מפסידים, ואת הכפר חרב. הוא העלה בדמיונו את תושביו מוגלים מבתיהם ומבטיחים כי יום אחד הם יחזרו.
עברו 2,000 שנים, הצאצאים של אותם יהודים מוגלים חוזרים הביתה, אל אותו הכפר, אל אותו המקום. **האנשים השתנו, הבתים השתנו, אך הגפן נשארה בדיוק אותו דבר. 2000 שנה!**
בשנה האחרונה היא צמחה וגדלה בארבעה מטרים נוספים, ומי יודע, אולי בקרוב היא אף תצמיח ענבים שנוכל לטעום מהם, ענבים בני 2,000 שנה...
מי יודע, **אולי בר כוכבא ביקר בגת ואכל ענבים.**

בכל האזור של פארק הגתות היה כפר יהודי עתיק, חלק מהחוקרים מזהים אותו עם הכפר טבא. במקום נמצאים שרידי מקוואות, מערות קבורה, מתקנים חקלאיים ומעל ל-20 גתות.

בסמוך לפארק הגתות תוכלו למצוא את מעיין תלם.

בחג הסוכות 2022 היישוב תלם פתח את המעיין ואת הפארק לביקור של הקהל הרחב. מעל ל-2,000 איש הגיעו לחזות בפלא ולקבל ד"ש מוחשי וחם מההיסטוריה של העם שלנו.

מוזמנים לשבת, לטבול רגליים במים, לדמיין את הכורמים דורכים ענבים בגת, להכין קפה, שקשוקה, או לקפוץ לפינה החמה לחיילים המדהימה שנתרמה על ידי משפחות אשנדרוף ושאשא, ולתצפת על הנוף המטריף ממצפה רינה, על שמה של רינה שנרב שנרצחה בפיגוע על יד היישוב נריה בבנימין.

ומכאן מוזמנים להמשיך לנקודה הבאה בגזרה של "בשביל יהודה".

בסמוך לפארק הגתות תוכלו למצוא גם את מעיין שיר - בריכת מים גדולה ושכשוכית לילדים, פינת חמד עם נוף מטורף. המעיין הוקם לזכרה של סרן שיר חג'אג' הי"ד, צוערת בקורס קצינים שנפלה בפיגוע בארמון הנציב בירושלים ביום י' בטבת תשע"ז (8.1.2017).

פארק הגתות, תלם 😊

ביישוב סנסנה תוכלו למצוא טיילת מקסימה בשם **טיילת האחים**.

זהו פארק המתפרס על שטח של יותר מ-30 דונם, ובו 600 עצי פרי, שבילי הליכה ונקודות תצפית ומנוחה.

בטיילת ישנו **צימר אירוח חינם למטיילי שביל ישראל** העוברים במקום, רחבת אירועים חברתית ופינת הנצחה למפקד חטיבת יהודה אל"מ **דרור וינברג** שנפל בפיגוע בחברון בשנת 2002.

"קשה זה טוב. קשה זה תמיד טוב. זה מחייב מחשבה, קביעת סדרי עדיפויות. זה מוציא ממך כוחות שלא חלמת שיש בך.."
דרור וינברג

דרור וינברג גדל בכפר סבא, התחנך על ערכי אהבת הארץ וחלם על שירות משמעותי בצה"ל.

את דרכו הצבאית החל בסיירת מטכ"ל, שם רכש מיומנויות לחימה ומנהיגות יוצאות דופן. בהמשך, שימש כמפקד גדוד 890 בחטיבת הצנחנים, תפקיד שבו הוביל את חייליו למבצעים מורכבים בלבנון וביו"ש בלחימה עצימה בטרור.

וינברג עלה בסולם הדרגות ומונה **למפקד חטיבת יהודה**.

אל"מ דרור וינברג היה יותר מאשר רק קצין בצה"ל. הוא היה מנהיג, מנטור וחבר. אישיותו הכריזמטית וחיוך תמידי על פניו משכו אליו אנשים מכל שכבות האוכלוסייה. למרות תפקידו הבכיר, וינברג מעולם לא איבד את הקשר עם החייל הפשוט, והיה אהוב על כל מי שהיכרו, מפקד חייל או איש התיישבות.

בי"א כסלו תשס"ג, 15 בנובמבר 2002, וינברג נהרג בציר המתפללים בחברון,
כאשר הוביל את חייליו בעוז להסתער על המחבלים. צעד זה היווה מפגן
אומץ לב לחייליו ולדורות שלמים של חיילים בצה"ל. מעשה זה סימל את
מסירותו העצומה למדינה ולעם.

בקרב הטיילת נמצאת "אחוזה היוצר" - בית קפה מתוק בימי שישי וצימרים
לאירוח מפנק.
תהנו!

פינת
שקוקה

טיילת האחים - סנסנה 🌟

"הגענו כבר?" שאלתי.

"עוד רגע, טיפה סבלנות", ענה צבי.

"די נו, אנחנו באמצע הקיץ, לא יכול להיות שיש פה בריכה צלולה עם מים קרירים", אמרתי מיואש.

צבי החנה את הרכב ואמר בחיוך גדול "הגענו! ברוך הבא לבריכות צאנז". כל כך הופתעתי! ראיתי מולי בריכה חמודה, עם מקומות ישיבה ומים צלולים וקרים.

אחרי טבילה מרעננת הרתחנו מים והכנו קפה שחור חזק.
צבי החל לספר את הסיפור הבא:

"הנה הוא! סקלו אותו באבנים!" צעקו תושבי היישוב הישן בירושלים מכל עבר. הללו החלו רודפים בחמת זעם אחרי הפקיד הלבוש בבגדים ססגוניים. היה זה לא אחר מיחיאל מיכל פינס - פקידו של משה מונטיפיורי שניסה לרכוש את הקרקע הפורייה באזור בריכת צאנז.

השנה הייתה 1875. בשנה זו, לרבי אליהו מאני, רבה הראשי של העיר חברון, עלה רעיון. הוא רצה לקנות את כל השטח הפורה מסביב לבריכת צאנז ונחל בית גוברין ולהקים שם יישוב של מעל ל-200 משפחות יהודיות עם משק ובעלי חיים.

כך הוא כתב: "אדמתה פורייה ודשנה מאוד, מים טובים בה ממעינות ומבארות, מרעה טוב בה מאין כמוהו לבקר ולצאן, מערות הרבה חצובות בתוך ההרים משנים קדמוניות..."

לאחר שנכשל רבה של חברון בגיוס הכספים הוא פנה אל השר מונטיפיורי שיעזור להם לקנות את השטח. מונטיפיורי השתכנע ושלח את יחיאל מיכל פינס לבדוק את השטח ולאשר את העסקה. הכל היה נראה ורוד ונוצץ. פינס התכוון לקנות את השטח וליישבו. חלומה היה שאנשי המקום יהיו איכרים, עובדי אדמה, חלוצים חרוצים שיפריחו את השממה ויקימו יישוב חדש מיישובי יהודה על אדמת ארץ הקודש.

אנשי היישוב הישן התנגדו לרעיון של "היהודי החדש" - יהודי שאת עיקר מרצו משקיע בעבודת האדמה ולא בלימוד תורה. הם כעסו נורא, וכאשר ראו את הפקיד של מונטיפיורי הם החלו לרדוף אחריו ולנסות לזרוק עליו אבנים. הפקיד ברח כל עוד רוחו בו, ולא חזר. העסקה התפרקה.

צבי המשיך להסביר על המקום: "הבריכה היא חלק מנחל בית גוברין, בעבר מנחל זה הרומאים הובילו מים לעיר בית גוברין הסמוכה, על גבי אמת מים עתיקה. שמה הוא צאנן. שם זה אף מוזכר בספר יהושע כמתאר את אחת מערי השפלה: "צֶנַן וַחֲדָשָׁה וּמִגְדָּל גֹּד".

ברicht צאנן, צוננת וקרירה. היא מחכה לכם בכל עונות השנה. באתרים הסמוכים לברicht צאנן ישנן עתיקות מרשימות, לצד סיפורי גבורה ממלחמות העבר. ניפגש בבריכה, ובשביל יהודה.

גריכת צאנן 😊

מוטי בכלל לא היה צריך לקפוץ.

הוא היה בלימודים לקראת התפקיד הבא שלו בגולני, הוא רצה להגיע רחוק. הוא חלם על השפעה בצה"ל, והגנה על הארץ שהוא כל כך אהב.

במקביל להתפתחות בצבא הוא מעולם לא הזניח את הבית, והצליח לשלב הכל בצורה מופלאה. להיות דומיננטי ונוכח בכל מקום בו היה.

7.10.23

בשנייה שמוטי הבין שיש אנשים במצוקה הוא יצא מביתו. בדרך הוא קרא לחבריו ללימודים להצטרף ללחימה.

מוטי דהר דרומה והקים עם חבריו צוות מאולתר שהשתתף בקרבות, **ויחד הצילו אנשים רבים.**

במהלך החילוצים מוטי נפצע מספר פעמים, אך לא חדל מלהילחם, עד שמחבל ארור הפתיע אותו בגבו והרג את מוטי.

מוטי נפל בקיבוץ רעים, בעודו מגן על הארץ שכל כך אהב.

רויטל אשתו הייתה בהריון מתקדם, וכמה חודשים לאחר מכן נולדה ביתם-אורי.

אורי לא תזכה להכיר את אביה לעולם.

לזכרו של מוטי, הקימו נוער אדורה מצפה יפהפה הכולל פרגולה, ספסלי ישיבה, פינת פויקה, וציור קיר מרהיב. מהמצפה ניתן לראות את רצועת החוף, גוש דן ואפילו את רצועת עזה ויישובי העוטף שעליהם הגן בגופו.

בחנוכת המצפה אמרה רויטל אשתו:

"אני מבקשת מכל מי שמגיע לפה, לעמוד במצפה ולהסתכל אל האופק שלמענו אנחנו וחיילנו נלחמים עכשיו, האופק שלמענו מוטי וחבריו מסרו את חייהם, האופק שמסמל עבורנו את המשך החיים, את עתיד המדינה שמוטי כל כך אהב ואת עתידנו כחברה, כאומה וכעם. האופק שתמיד מזכיר לנו שעם ישראל חי!"

לזכרו הטוב של מוטי, תהנו!

מצפה מוטי שאיר, אדורה 🍌

ב-10 בספטמבר 1956, הגיעו **קורס מכי"ם** של עתודאים ומילואימניקים לאזור בית גוברין (שהיה סמוך לגבול עם ירדן באותם הימים), באזור הכפר הערבי הנטוש דווימה. הקורס התחלק לשמונה קבוצות קטנות אשר התאמנו בניוטים ובהצבת מארבים.

במהלך האימון, **פלוגה ירדנית חצתה את הגבול**, וחיכתה במארב לרגע המתאים ביותר. הם ראו את הכיתה הבודדת של סג"מ דוד מנדס **ופתחו באש רצחנית** של מרגמות ומקלעים כבדים על חיילי צה"ל המופתעים.

ארבע כיתות שהתאמנו באזור חתרו למגע, **הסתערו אל עבר האויב**, וניסו להציל את חבריהם לקורס. חיילי צה"ל השתמשו בכל הכלים העומדים לרשותם, אך לצערנו הם היו מצוידים בנשק קל בלבד ולא היו מוכנים למתקפת פתע שכזו.

הכוח הירדני היה במצב טוב משלהם - בכמות, בנשק, בהפתעה ובמיקום אסטרטגי.

חיילינו לחמו בעוז, חתרו למגע, וניסו להציל פצועים תחת אש. כאשר החלו לסגת, נפתחה עליהם אש ממקור ירי נוסף ולא צפוי - ערביי הכפר אידנא הצטרפו ללחימה ופגעו בחיילינו הנסוגים.

הקרב נמשך שעות ארוכות. במהלך הלחימה גררו הירדנים אל שטח ירדן שישה מן החיילים הישראליים, הרוגים ופצועים, ושם רצחו את החיים וחיללו את גופות המתים.

בקרב זה נהרגו שבעה חיילים. שישה במהלכו - בנימין המאירי, אילן דרושובסקי, יהודה שמואל זאקס, יהושע צרויה, יעקב פרידלנדר ומשה נחום לרמן. לאחר כשבועיים נפטר גם גבריאל בקשט מפצעיו.

בתגובה לתקיפה הירדנית, **ערכה ישראל פעולת תגמול - מבצע יהונתן**, שנערך ב-11 בספטמבר 1956 ובו פשט גדוד צנחנים על בניין המשטרה הירדנית בא-רהווה.

הפינה מוקדשת לזכר שבעת החיילים שנפלו בסמוך ל"באר שם טוב", אשר **נקראת גם באר השבעה על שמם.** יהי זכרם ברוך.

באר שם טוב - השבעה, נמצאת על גדת נחל מרישה. עומק הבאר הוא כ-15 מטרים, ומפלס המים מגיע לעומק של כארבעה מטרים. במשך שנים שימשה הבאר להשקיית העדרים שרעו באיזור אידנא. בתחתית הגבעה **נמצאת חורבת שם טוב** ובה שרידי יישוב קדום ביהודה, מתקנים חקלאיים ובורות מים.

במרחק לא רב, נמצאת גם **חורבת בית לוויה** עם שרידים מתקופת מלכי יהודה ועד לתקופה המוסלמית המוקדמת. בימי בית שני היה במקום זה **כפר יהודי גדול** הכולל בורות מים, מקוואות, מתקנים חקלאיים ועוד. יש המזהים את חורבת בית לוויה עם היישוב בית צדק.

בבאר שם טוב תוכלו לשבת לשתות קפה חם, להכיר את שורשינו במקום ולהמשיך לאתר הבא של 'בשביל יהודה'.
ניפגש בשבילי יהודה.

*הנקודה נמצאת בשטח
אש, להגעה יש ליצור קשר
עם חמ"ל בא"פ לכיש -
08-6813303

באר שם טוב 😊

מתחברים לבשביל יהודה

בשביל יהודה הינו מיזם מהפכני אשר נועד להנגיש ולהחיות את מורשת יהודה לחיילים, תושבים ומבקרים בצורה חוויתית

עקבו אחרינו

הישארו מעודכנים

סרקו לאתר

מוזמנים להתחבר,
וניפגש בשבילי יהודה

כתיבת תוכן: נפתלי חן, צוות בשביל

